

Návštěva galerie je pohlazením na duši, říká ředitelka Věra Staňková

V říjnu roku 2025 přinesla média zprávu o tom, že návštěva galerie a kontakt s originálními uměleckými díly má okamžité pozitivní účinky na fyziologii lidského těla. Podle vědeckého výzkumu King's College London může prohlížení originálního umění dokonce snížit stres o 22 %. Jak by takový průzkum asi dopadl v českém prostředí? Chodí děti vůbec v dnešní době rády do galerií? A mění se v posledních letech poslání těchto kulturních institucí? O tom všem hovoří Věra Staňková, která vede největší krajskou galerii výtvarného umění na Vysočině.

IG

Jak by asi dopadl průzkum, kdyby probíhal u vás v Horácké galerii?

Myslím, že by dopadl podobně, i když v našich sbírkách žádného Maneta ani Gogha nemáme. Návštěva galerie je totiž pohlazením na duši. Zájem o výtvarné umění, ať už se na něj díváme nebo když ho sami tvoříme, má daleko větší přesah a význam, než si mnoho lidí uvědomuje. A nejde jen o okamžitý dopad na naše zdraví, o kterém hovoří zmíněný britský průzkum, ale především o dlouhodobou kultivaci našeho prostředí a potažmo celé společnosti.

V Londýně vědci sledovali pomocí digitálních hodiněk a dalších analýz 50 účastníků ve věku 18 až 40 let, kteří pozorovali díla Édouarda Maneta, Vincenta van Gogha, Paula Gauguina či Henriho de Toulouse-Lautreca. Jaká díla byste jim vybrala v Novém Městě?

Určitě bych je provedla naší obrazárnou, která je zaměřena na malíře - krajináře, zejména konce 19. a 20. století, a ukázala jim díla Oldřicha Blažického, Josefa Jambora, Antonína Slavíčka, Jindřicha Zezuly, Bohumíra Matala nebo Bohdana Laciny. Ale Horácká galerie má mnohem širší záběr a když si ji chce návštěvník opravdu poctivě prohlédnout, může u nás klidně strávit dvě až tři hodiny. Kromě stálých expozic využíváme tři výstavní prostory, ve kterých každé tři měsíce představujeme zejména současné

autory či nové výtvarné projekty. A hlavně pro děti jsme předloni vybudovali tvůrčí prostor, který připomíná skutečný sochařský ateliér a kde si návštěvníci mohou zkusit vymodelovat hlavu a osahat si různé sochařské materiály.

Jak byste stručně charakterizovala vaši galerii?

Jako galerii krajinářskou, sklářskou a sochařskou. V našich sbírkách máme téměř 11 tisíc sbírkových předmětů - důležité místo mají malby a grafiky, plastiky a sklo, zejmé-

na hutní, ale pečujeme také o menší kolekce fotografií, autorského šperku a historického nábytku. To je logicky dáno tím, že sídlíme v objektu bývalého novoměstského zámku. Jeho historie se začala psát v 16. století, galerie v něm sídlí jednašedesát let. Občas se nám stává, že přijdou návštěvníci a hledají u nás klasickou expozici s tradičním výkladem a zámeckým mobiliářem, takže pro milovníky historie jsme letos začali nově pořádat i komentované prohlídky zámku.

Přináší péče o zámek více starostí, nebo radostí?

Jak kdy, ale pravdou je, že péče o historický objekt a kulturní památku vyžaduje kontinuální péči a odpovědný přístup. Osobně mne velmi těší, že Kraj Vysočina jakožto náš zřizovatel se snaží o postupnou opravu druhého nádvoří, které není v úplně nejlepším technickém stavu, a po etapách se plánuje jeho oprava. Letos jsme dokončili přestavbu objektu, který kdysi sloužil jako kravín, na depozitář pro plastiky a sklo. A musím říci, že nový depozitář vypadá velmi pěkně. Na architektonickém řešení se podílelo brněnské studio TRANSAT ARCHITEKTI a depozitář stavěla novoměstská firma STAREDO.

V Novém Městě na Moravě se narodili dva významní čeští sochaři - Jan Štursa a Vincenc Makovský. Předpokládám, že jejich díla najdete i u vás...

S a m o z ř e j m ě , oba umělci jsou u nás zastoupeni

a mají v Horácké galerii stálé expozice. Ovšem řada jejich děl je k vidění i ve veřejném prostoru, naše město je vlastně taková galerie pod širým nebem. A navíc jsme v době covidové začali společně s městem pořádat sochařskou přehlídku - bienále nazvané Sochy pod novoměstskou oblohou, kdy představujeme současné sochaře a jejich tvorbu. Díla instalujeme na dobu jednoho roku a v závěru výstavy pořádáme autorům i komorní výstavu. Začali jsme v roce 2021 přehlídkou děl Čestmíra Sušky, poté jsme představili sochaře Jana Hendrycha a aktuálně až do dubna 2026 budou v Novém Městě k vidění sochy pražského autora Jakuba Flejšara.

Po celý rok 2025 jste si připomínali 100. výročí od narození Jana Štursy, jednoho ze zakladatelů českého moderního sochařství. Jaké akce jste pořádali?

Těch akcí byla celá řada, zmínila bych alespoň tři největší. V květnu jsme uspořádali odborné sympozium, které se zabývalo otázkou, jak se proměnilo české sochařství za posledních sto let. V září jsme ve spolupráci s Novým Městem na Moravě nechali

odlít Štursovu plastiku Dívka myjící si prs, která patří k vrcholným Štursovým dílům, a podíleli jsme se na její instalaci před Městskými lázněmi, které oslavily deset let své existence. A v listopadu jsme v kulturním domě uvedli premiéru původního tanečně hudebního představení inspirovaného Štursovým životem a dílem s názvem ŠTURSA: básník kamene.

Z toho, co říkáte, vyplývá, že dnešní galerie není jen místem, kam se chodí na výstavy...

Galerie moderního střihu, a takový je současný trend, je nejen místem, kde se představuje výtvarné umění, ale současně je jedním z kulturních center města a regionu. My pořádáme kolem dvanácti výstav ročně, ale také využíváme naše prostory pro koncerty, besedy a další kulturní a společenské akce. Během posledních let jsme se stali místem, které poskytuje zázemí i několika festivalům vážné hudby či tance, jako jsou Slunohraní, Mezinárodní festival Petra Dvorského, Korespondance, Pódium NMNM a další. Také každý měsíc kromě prázdnin nabízíme artová

kina s lektorským úvodem Miloše Zabloučila, v létě promítáme venku dokumentární snímky, organizujeme různé tvůrčí dílny a workshopy. A v posledních letech jsme se hodně zaměřili na práci s dětmi.

Mají děti vůbec chuť chodit do galerie?

To samozřejmě záleží na tom, zda dokážeme nabídnout zejména školkám a školám atraktivní program, o to se primárně snaží naše dvě edukátorky. A také na tom, zda učitelé a učitelky, respektive ředitelé a ředitelky jsou otevření a vstřícní těmto aktivitám. Těší mne, že jich je čím dál víc. V posledních letech jsme se hodně zaměřili na práci s těmi nejmenšími a vytvořili jsme pro děti předškolního věku program Malý galerista, díky kterému se děti seznamují s tím, jak se v galerii chovat, objevují jednotlivé exponáty, navštěvují některé zaměstnance galerie, aby viděly, kdo co v galerii dělá, samy tvoří v našem ateliéru, organizují dětské vernisáže a tak dále. Mně osobně například moc potěšilo, když nedávno pětiletá holčička přivedla svoji maminku do galerie, aby se s ní šla podívat do expozice na Štursovy sochy.

Vraťme se na závěr k tomu, co je nyní na přelomu roku 2025 a 2026 v Horácké galerii k vidění. A na co se můžeme těšit v roce 2026?

Aktuálně v naší Malé galerii vystavuje své assembláže výtvarník Petr Vlach, autor, který žije a tvoří v nedaleké Polné, a na nádvoří jsou také instalovány jeho velké objekty. V Arkádě jsou k vidění duchovně laděné grafiky a obrazy Anny Poustové a v Zámeckém podkroví se zabydlely kouzelné originální ilustrace Štěpána Zavřela zapůjčené od nadace nesoucí jeho jméno z italského města Sarmade. Na rok 2026 připravujeme kromě krátkodobých výstav i novou sklářskou expozici. Takže sledujte novinky na našich stránkách a sociálních sítích, vše se dozvíte! ■

